

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/316/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115201298
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8115201298.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu Y. obchodná banka, a.s., so sídlom v K., na ul. M. č. XX, proti žalovanej Z. C., nar. XX.X.XXXX, bývajúcej v O., na ul. H. č. XXXXX/X, o zaplatenie 42.726,37 Eur s prísl., o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 6.5.2015 č. k. 17C/20/2015-110 takto jednohlasne

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 42.726,37 Eur s 8,05 % ročným úrokom z omeškania z istiny 33.214,64 Eur od 7.1.2015 do zaplatenia a so 6,24 % úrokom ročne z istiny 25.915,09 Eur od 7.1.2015 do zaplatenia. Žalovanej bola uložená povinnosť nahraďiť žalobcovi trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 2.531,92 Eur a z iných trov vo výške 2.536,- Eur.

Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že právny predchodca žalobcu a žalovaná dňa 23.12.2009 uzatvorili úverovú zmluvu, na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý úver na kúpu bytu vo výške 50.543 Eur. Poskytnutý úver bol zabezpečený zmluvou o zriadení záložného práva. Žalovaná dohodnuté splátky neuhrádzala v dôsledku čoho žalobca dňom 15. 7. 2012 vyhlásil celú svoju pohľadávku z úveru za splatnú. Listom zo dňa 8. 8. 2012 bola žalovaná vyzvaná na zaplatenie dlhu 52.308,94 Eur do 19. 8. 2012. Následne žalobca ako veriteľ pristúpil k výkonu záložného práva. Podľa správy o výsledku dražby zo dňa 12. 11. 2013 bola dražbou dosiahnutá cena 50.700 Eur. Na pohľadávku žalobcu vzniknutú z poskytnutého úveru sa zaúčtovala čiastka 24.627,91 Eur, čím sa znížila dlžná istina úveru na sumu 25.915,09 Eur.

Predmetná zmluva o úvere nie je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 1 ods. 2 písm.a/ Zákona č. 258/2001 Z. z.. Tento právny úkon sa riadi zákonnou úpravou obsiahnutou v ustanovení § 497 a nasl. Obchodného zákonníka.

Žalobcom uplatnená pohľadávka vo výške 42.726,37 Eur pozostáva z nesplatennej istiny vo výške 25.915,09 Eur z poskytnutého úveru, zo sumy 7.141,69 Eur tvoriacej kapitalizované úroky vo výške 6,24 % za obdobie od 22.4.2009 do 6.1.2015, zo sumy 9.513,73 Eur predstavujúcej kapitalizované úroky z omeškania za obdobie od 15. 12. 2009 do 6. 1. 2015 a zo sumy 156,86 Eur skladajúcej sa z nezaplatených poplatkov.

Keďže žalovaná neuviedla žiadnu skutočnosť vyvracajúcu argumenty žalobcu k takto uplatnenej pohľadávke, súd prvého stupňa žalobe žalobcu vyhovel. Zároveň žalobcovi priznal i úrok vo výške 6,24 % dojednaný v zmluve o úvere z istiny 25.915,09 Eur od 7.1.2015 do zaplatenia a úrok z omeškania vo výške 8,05 % zo sumy 33.214,64 Eur od 7.1.2015 do zaplatenia.

Výrok o trovách odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 O. s. p..

Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaná. Navrhla rozsudok zmeniť tak, aby žaloba žalobcu bola zamietnutá. Ako dôvod uviedla, že žalobca v žalobe doručenej súdu dňa 21.01.2015 poukázal na skutočnosť, že ku dňu 15.7.2012 vyhlásil celú pohľadávku z poskytnutého úveru za splatnú. Z rozsiahlej judikatúry vyplýva, že pokiaľ banka alebo jej právny nástupca odstúpi od zmluvy o úvere a vyhlási predčasnú splatnosť úveru, t.j. zosplatní celú pohľadávku, je potrebné nárok banky právne kvalifikovať ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorý sa premlčuje v subjektívnej 2-ročnej premlčacej dobe počítanej odo dňa nasledujúceho po dni, ku ktorému bol úver zosplatnený. Žaloba však bola doručená až dňa 21.01.2015, teda po uplynutí 2 - ročnej subjektívnej premlčacej doby.

Žalobca navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Odvolací súd v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 212 O. s. p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O. s. p. a zistil, že odvolanie je opodstatnené, hoci so záverom o premlčaní uplatnenej pohľadávky sa stotožniť nedá.

Za odstúpenie od zmluvy nemožno považovať podanie žalobcu zo dňa 8.8.2012 označené ako oznámenie o zosplatnení úveru (č.l. 21 spisu). V tomto podaní žalobca len oznámil žalovanej zosplatnenie úveru dňom 15.7.2012 a zároveň vyzval túto účastníčku na zaplatenie celej pohľadávky. Takáto možnosť pre žalobcu vyplývala z článku IV bod 8 písm. f/ úverovej zmluvy. Týmto spôsobom sa realizovala iba zákonná možnosť vyplývajúca z ustanovenia § 565 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky. Oznámením o zosplatnení úveru k žiadnemu odstúpeniu od zmluvy nedošlo.

Hoci zmluva o úvere, vzhľadom na znenie ustanovenia § 1 ods. 2 písm. a/ zákona č. 258/2001 Z. z. v znení účinnom v čase jej uzatvorenia, nemala charakter zmluvy o spotrebiteľskom úvere, uvedené neznamena, aby táto zmluva nebola zmluvou spotrebiteľskou.

Základom právnej úpravy spotrebiteľských zmlúv v čase uzatvorenia zmluvy bol Občiansky zákonník. Podľa ustanovenia § 52 tohto právneho predpisu účinného v čase uzatvorenia zmluvy spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného nielen ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, ale aj všetky iné ustanovenia sa použijú vždy, ak je to na prospech spotrebiteľa.

Akokoľvek pochybností v tomto smere odstránila novela Občianskeho zákonníka, ktorá ustanovenie § 52 ods. 2 doplnila o tretiu vetu, podľa ktorej na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keby sa inak mali použiť normy Obchodného práva. Právny predpis, ktorého súčasťou je toto ustanovenie nemá prechodné ustanovenia, čo znamená, že od jeho účinnosti sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom.

Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva uzatvorená so žalovanou túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou zmluvy boli bez akýchkoľvek pochybností všeobecné podmienky, ktoré žalovaná ovplyvniť nemohla, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov.

Úver je odplacným právnym úkonom, pri ktorom odplatu predstavujú spravidla úroky. Je to zrejmé z ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka, podľa ktorého zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

Vychádzajúc z tohto ustanovenia úverové obdobie, teda čas, na ktorý sa peňažné prostriedky poskytujú, medzi podstatné náležitosti úveru nepatrí. Ak si ale účastníci dohodnú úverové obdobie a dlžník poskytnuté peňažné prostriedky do splatnosti úveru nevráti, prichádzajú do úvahy za obdobie po splatnosti úveru úroky z omeškania. Inštitút úrokov z omeškania je odlišný od inštitútu odplacných úrokov a má sankčnú povahu. Úroky z omeškania v občiansko-právnych veciach sú právne regulované čo do ich maximálnej výšky.

Podľa ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis. Týmto vykonávacím predpisom je Nariadenie vlády č. 87/1995 Z. z.

Za čas po splatnosti úveru patrí veriteľovi iba právo na úroky z omeškania vo výške stanovenej všeobecne záväzným právnym predpisom. Akékoľvek navyšovanie úrokov z omeškania sa dostáva do rozporu so zákonom. Takýmto neprípustným navyšovaním úrokov z omeškania je aj navyšovanie úrokov z omeškania o úroky za úver po lehote splatnosti.

V prejednávanej veci bol to žalobca, ktorý sa sám z vlastnej vôle rozhodol využiť možnosť vyhlásiť celú svoju pohľadávku za splatnú dňom 15.7.2012, čím došlo k výraznému skráteniu pôvodne dojednanej doby splatnosti úveru. Takéto jednostranné predčasné zosplatnenie úveru, aj keď k nemu došlo v dôsledku porušenia povinnosti žalovanou riadne a včas splácať úver, nemôže zostať bez právnych následkov vo vzťahu k povinnosti žalovanej platiť dohodnuté úroky. Predčasným zosplatnením úveru žalobca získal možnosť domáhať sa ihneď uspokojenia celej svojej pohľadávky, ktorú aj využil realizáciou dohodnutého záložného práva k nehnuteľnosti formou dobrovoľnej dražby. Táto výhoda žalobcu musí byť na druhej strane vyvážená tým, že tento účastník po predčasnom zosplatnení úveru už nemá právo požadovať od žalovanej zmluvné dohodnuté úroky ale len úroky z omeškania. Je neprípustné od žalovanej požadovať, aby za obdobie od splatnosti celej pohľadávky, okrem úrokov z omeškania, uhradila i dohodnuté úroky tak ako keby k zosplatneniu úveru vôbec nedošlo.

Občiansky zákonník v ustanovení § 559 ods. 2 ukladá povinnosť dlžníkovi dlh splniť riadne a včas. Riadne a včasné nesplnenie dlhu má za následok omeškanie dlžníka čo je zrejmé z ustanovenia § 517 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka. Pri omeškaní s plnením peňažného dlhu v zmysle ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka vzniká veriteľovi iba právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania vo výške stanovenej vykonávacím predpisom.

Pojmu plnenie použitom v ustanovení § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka bez akýchkoľvek pochybností zodpovedá pojem pohľadávka. Vychádzajúc z ustanovenia § 488 Občianskeho zákonníka záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok. Príslušenstvo pohľadávky je definované v ustanovení § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka a sú ním úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením.

Občiansky zákonník ako základný právny predpis upravujúci spotrebiteľské vzťahy, ktorý je v súčasnosti v súlade s ustanovením § 52 ods. 2 veta tretia priamo aplikovateľný i na úverovú zmluvu uzatvorenú podľa ustanovenia § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, umožňuje veriteľovi po lehote splatnosti pohľadávky priznať iba úroky z omeškania.

Pokiaľ ide o priznané nezaplacené poplatky vo výške 156,86 Eur z odôvodnenia rozhodnutia sa nedá vôbec zistiť, o aké poplatky ide, a teda či ide o poplatky, ktoré obstoja z hľadiska kontroly ich prijateľnosti. Akákoľvek spotrebiteľská zmluva nesmie totiž obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Keďže súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav a neodôvodnil svoje rozhodnutie vo vzťahu k nezaplateným poplatkom vo výške 156,86 Eur, odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f/ a písm. h/ a ods. 2 O. s. p. napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Aj keď k zrušeniu rozsudku a vráteniu veci na ďalšie konanie došlo z iných než žalovanou uvádzaných dôvodov pri rozhodovaní o uplatnenom nároku sa muselo zohľadniť ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorého orgán rozhodujúci o nárokoch so spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

Prvostupňový súd, ktorý je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 O.s.p.) v novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§224 ods. 3 O. s. p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.